

heart. (3) When a person's sins are weighed against his merits, the first and second time he transgressed [a particular sin] are not included in the calculation, only from the third time and onward. If his sins from the third time and onward are found to be more numerous than his merits, then those two [previous] sins are also included and he is judged for all of them. If his merits are equal to his sins from the third time and onward, then all his sins are removed one by one. This is because the third sin is considered the first, the first two having already been forgiven. In the same way, the fourth becomes the first because the third has already been forgiven, and so on, until the last [sin].

שְׁשׂוּקְלִין עֲוֹנוֹת אָדָם עִם זְכוּתוֹ אֵין מְחַשְׁבִּין עָלָיו עֹן שְׁחָטָא בּוּ תַחֲלָה וְלֹא שְׁנֵי אֱלָא מִשְׁלִישֵׁי וְאֵילָף אִם נִמְצְאוּ עֲוֹנוֹתָיו מִשְׁלִישֵׁי וְאֵילָף מְרַבֵּין עַל זְכוּתוֹ אוֹתָן שְׁתֵּי עֲוֹנוֹת מִצְטְרָפִין וְדָנִין אוֹתוֹ עַל הַכֹּל וְאִם נִמְצְאוּ זְכוּתוֹ כִּנְגַד עֲוֹנוֹתָיו אֲשֶׁר מֵעֹן שְׁלִישֵׁי וְאֵילָף מִעֲבִירִים כֹּל עֲוֹנוֹתָיו רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. לְפִי שְׁהַשְׁלִישֵׁי נִחְשָׁב רֵאשׁוֹן שְׁכֶבֶר נִמְחָלוּ הַשְּׁנָיִם וְכֵן הִרְבִּיעֵי הָרִי הוּא רֵאשׁוֹן שְׁכֶבֶר נִמְחָל הַשְּׁלִישֵׁי וְכֵן עַד סוּפֵן:

שמות ליום שני SHEMOT FOR MONDAY TORAH

יכוין בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד' דמילוי יוד דשם ב'ין להשאר בו הארה מתוספת הרוח משבת שעברה

ז ובני ישראל נפישו ואתילדו
וסגיאו ותקיפו לחדא לחדא
ואתמליאת ארעא מנהון:
ח וקם מלכא חדתא על
מצרים דלא מקים גזרת יוסף:
ט ואמר לעמיה הא עמא בני
ישראל סגן ותקיפין מננא:

ז ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו
במאד מאד ותמלא הארץ אתם: פ
ח ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא-
ידע את יוסף: ט ויאמר אל-עמו הנה עם

(7) And the Children of Israel were fruitful and teemed, and they became abundant and very, very mighty. And the land filled up with them. (8) A new king then arose over Egypt, one who did not know Yosef. (9) And he said to his people: Behold! The people of the Children of Israel are more abundant and

RASHI

(7) וישרצו — *They would give birth to six children from each womb [as productive as a large שרץ (Nachlat Yaakov)].* (8) **A new king then arose** — *Rav and Shmuel [dispute the meaning of this phrase:] One teaches that [according to the literal meaning of the verse,] it was actually a new [king who ruled now], while the other teaches that [since the death of an old king is not mentioned (Sifte Chakhamim), it refers to the same king, except that] he imposed new decrees. **One who did not know Yosef** — [Even if he was an actual new king, how could he have not known about the renowned Yosef? Rather,] he acted as though he did not know [Yosef] (Sotah 11a and*

רש"י

(ז) וישרצו. שהיו יולדות ששה בכרס אחד: (ח) ויקם מלך חדש. רב ושמואל חד אמר חדש ממש וחד אמר שנתחדשו גזרותיו: אשר לא ידע. עשה עצמו כאלו לא ידע:

יִּהְיוּ נִתְחַכְּמוּ לְהוֹן דְּלִמָּא
 יִסְגִּיחוּ וַיְהִי אֲרִי יַעֲרַעֲנָנָא קָרִב
 וַיִּתְוַסְּפוּן אֲפֵּי אֲנֹוֹן עַל סַנְאַנָּא
 וַיִּגִּיחוּן בְּנֵי קָרִב וַיִּסְקִיחוּן מִן
 אֲרַעָא:

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ: י הִבֵּה
 נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן־יִרְפֶּה וְהָיָה כִּי־תִקְרָאנָהּ
 מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם־הוּא עַל־שְׂנְאֵינוּ
 וְנִלְחַם־בָּנוּ וְעָלָה מִן־הָאָרֶץ:

mighty than we. (10) Come! Let us think cleverly [what to do] with them, lest they become so abundant that, if war breaks out, they too, will join our enemies and fight against us, and go up from the land!

RASHI

Rashi there. (10) הִבֵּה נִתְחַכְּמָה — Whenever the expression הִבֵּה is mentioned in Scripture, it denotes preparation and readiness for something — that is to say, “prepare yourselves for this.” נִתְחַכְּמָה לוֹ — [The pronoun לוֹ is in the third person singular, thus meaning to “think cleverly what to do with it,” referring] to the people [of Israel; and similarly throughout this passage, the third person singular is used to refer to the people. And the expression נִתְחַכְּמָה לוֹ does

not mean to become more clever than Israel (Sifte Chakhamim), but rather,] to think cleverly as to what to do with the people. And our Rabbis expounded [the use of the third person singular here as referring to God. Pharaoh was saying here:] Let us think cleverly what to do with the Savior of Israel. Let us bring judgment upon Israel through water (see verse 22 below), because He has already sworn never to bring a flood upon the world again [and since God punishes measure for measure, if we destroy Israel by water, He will not be able to punish us (Sifte Chakhamim)]! [However, the Egyptians did not understand that God meant in His oath that He would not bring a flood on the entire world; whereas he would bring (retribution through water) upon a single nation (Old Rashi text)] (Sotah 11a; see Shemot Rabbah 1:9). **And go up from the land** — [I.e., Israel, who are now our slaves, would then be able to leave] against our will. And our Rabbis expounded [that the expression וְעָלָה מִן הָאָרֶץ actually refers to the Egyptians themselves being driven out of their land. Here, then, Pharaoh spoke] as someone cursing himself but directing his curse upon a third person [so as to avoid expressing the curse upon himself]. Thus, it was the equivalent of Scripture writing, “[they too, will ... fight against us,] while we will be driven out of the land, and they will inherit it!”

רש"י

(י) הִבֵּה נִתְחַכְּמָה. כֹּל הִבֵּה לְשׁוֹן הַכְּנֵה וְהִזְמִינָה לְדַבֵּר הוּא כְּלוּמַר הִזְמִינוּ עֲצֻמְכֶם לְכֹר: נִתְחַכְּמָה לוֹ. לְעַם. נִתְחַכְּמָה מֵה לַעֲשׂוֹת לוֹ וְרִבּוּתֵינוּ דְרָשׁוּ נִתְחַכְּמוּ לְמוֹשִׁיעֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְדוֹנֵם בְּמִים שְׂכָבָר נִשְׁבַּע שְׁלֹא יָבִיא מִבּוֹל לְעוֹלָם (וְהֵם לֹא הִבִּינוּ שֶׁעַל כֹּל הָעוֹלָם אֵינוּ מִבִּיא אֲבָל הוּא מִבִּיא עַל אוֹמֶה אַחַת בְּרִשׁ"י יִשׁוֹן): וְעָלָה מִן הָאָרֶץ. עַל כְּרַחֲנוּ. וְרִבּוּתֵינוּ דְרָשׁוּ בְּאֲדָם שֶׁמְקַלֵּל עֲצָמוֹ וְתוֹלָה קַלְלָתוֹ בְּאַחֵרִים וְהָרִי הוּא בְּאֵלוֹ כְּתֹב וְעָלִינוּ מִן הָאָרֶץ וְהֵם יִירְשׁוּהָ:

PROPHETS Isaiah 27-28

נביאים ישעיה פרק כז-כח

יב וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתְרַמּוּן
 קִטְלֵי־ן קָדָם יי מִכִּיף נִהְרָא
 פֶּרֶת עַד נַחְלֵא דְמִצְרַיִם וְאֶתְוֹן
 תַּתְּקַרְבוּן מִד לְסַטְר מִד בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל: יג וְהָיָה בַּעֲדָנָא הַהִיא
 יִתְקַע בְּשׁוֹפָרָא רַבָּא וַיִּיתוֹן דִּי
 גִּלּוּ לְאַרְעָא דְאַתּוּר וּדְאַטְלִטְלוּ
 לְאַרְעָא דְמִצְרַיִם וַיִּסְגְּדוּן קָדָם
 יי בְּטוּרָא דְקוּדְשָׁא בִירוּשָׁלַם:
 א וַיְהִי דִי יִהְיֶה כְּתָרָא לְגִיּוֹתֵנָא
 טַפְשָׁא רַבָּא דִישְׂרָאֵל וְיִהְיֶה
 מִצְנַפְתָּא לְרַשִׁיעֵי דְבֵית

יב וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִחַבֵּט יְדוּהַ מִשְׁבֵּלַת הַנְּהַר
 עַד־נַחַל מִצְרַיִם וְאַתֶּם תִּלְקְטוּ לְאַחַד אֶחָד בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל: יג וְהָיָה ׀ בַּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל
 וּבָאוּ הָאֲבָדִים בְּאַרְץ אֲשׁוּר וְהִנְדָּחִים בְּאַרְץ מִצְרַיִם
 וְהִשְׁתַּחֲווּ לַיְדוּהַ בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַם: כח א הוּי
 עֲטַרְת גְּאוֹת שְׁכָרִי אֶפְרַיִם וְצִיץ נֹבֵל צְבִי תַפְאֲרֹתוֹ
 אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ גֵּיא־שְׁמָנִים הַלּוּמִי יִין: ב הִנֵּה חֹזֶק
 וְאַמֵץ לְאֹדְנֵי כְּזֶרֶם בְּרָד שֶׁעַר קָטַב כְּזֶרֶם מִים
 כְּבִירִים שֹׁטְפִים הַנִּיחַ לְאַרְץ בִּיד:

מְקוּדְשָׁא תוֹשְׁבַחְתָּהּ דִּי עַל רִישׁ חִילָא שְׁמִינָא כְּתִישֵׁי חֲמַר: ב הָא מְחֹן תְּקִיפֹן וְחִסִּינֵן אֶתְוֹן מִן קָדָם יי
 כְּזֶרֶמִית בְּרָד כְּעַלְעוּל רוּחַ כְּזֶרֶמִית מִיּוֹן תְּקִיפִין שְׁטִפִין כּוֹן יְתוֹן עֲלֵיהוֹן עֲמִמָּא וַיְגִלְגוּן מְאַרְעוּהוֹן
 לְאַרְעָא אוּחְרֵי בְּחוּבְיָא דִּי בִידְהוֹן:

(12) And it shall come to pass on that day, that the Lord shall harvest from the strongly flowing river to the brook of Egypt, and you shall be gathered one by one, O you Children of Israel. (13) And it shall come to pass on that day, that the great shofar shall be blown, that those who were lost in the land of Assyria shall come, and the outcasts in the land of Egypt, and shall prostrate themselves before the Lord in the holy mountain at Jerusalem. **28** (1) Woe to the crown of pride of the drunkards of Ephraim, whose glorious beauty is the young fruit of an inferior fig, which is at the head of the rich valleys and are crushed with wine! (2) Behold, the Lord has a mighty and strong one, like a tempest of hail and a destroying storm, as a flood of mighty waters overflowing, shall He cast it down to the earth with [His] Hand.

RASHI

רש"י

(12) יחבט — *An expression of beating [a tree so that its fruit fall] and gathering. From the strongly flowing river — I.e., those "Who were lost in the land of Assyria."*
 (1) וציץ נבל — *They are the bud of spoiled figs which is the beauty of their planted glory. The rich valleys — These are the [valleys of the] Kinneret whose fruits are fat.*

(יב) יחבט. לשון חבטה ולקיסה: משבלת הנהר. הם האובדים בארץ אשור: (א) וציץ נבל. הוא פרח תאנים המקולקלות יהיה צבי מטע תפארתו: גיא שמנים. היא כנרת שפירותיה שמנים: (ב) הנה. יש רוח חזק ואמץ לה' והוא כזרם ברד שער קטב מרירי: הניח לארץ ביד. יניחהו על ארצם:

(2) **Behold** — *There is a strong and mighty wind to the Lord which is a like a deluge of hail, a tempest of destruction (see Rashi Deuteronomy 32:24). Shall He cast it down to the earth with [His] Hand — He shall guide it onto their land [and thus cast off the inferior figs from the trees].*

Writings Mishlei 11-12

כתובים משלי פרק יא-יב

לא הֵן צְדִיק בְּאָרֶץ יִשְׁלֵם אֵף כִּי־רָשָׁע וְחֹטֵא: לא הֵן צְדִיקָא בְּאַרְעָא מִתְחַסֵּן
 יב א אֲהַב מוֹסֵר אֶהָב דַּעַת וְשֵׁנָא תוֹכַחַת בְּעַר: וְרִשְׁעִי וְחֹטְאִי סִפִּין מִן
 ב טוֹב יִפִּיק רְצוֹן מִיְדוּהָ וְאִישׁ מִזְמוֹת יִרְשִׁיעַ: א אַרְעָא: א מִן דְּרַחִים מְרֻדוֹתָא
 ג לֹא־יִכּוֹן אָדָם בְּרָשָׁע וְשָׂרָשׁ צְדִיקִים בְּלִימוֹט: רַחֵם יְדִיעַתָּא וְסָנִי מִקְסָנוֹתָא
 רְעוּתִיהָ דְאַלְהָא וְגַבְרָא
 רְשִׁיעָא רְעִיעָא תְרַעֲיִתִיהָ: ג לֹא נִתְקַן בְּרִ נְשָׂא בְרִשְׁעָא וְעַקְרֵהוּן דְצְדִיקִי לָא נְזוּעַ:

(31) Behold, if the righteous is punished on earth, surely the wicked and the sinner! **12** (1) Whoever loves discipline loves knowledge; but he who hates reproof is stupid. (2) A good man obtains favor from the Lord; but a man of wicked devices will condemn. (3) A man shall not become established by wickedness; but the root of the righteous shall not be moved.

RASHI

רש"י

(31) יִשְׁלֵם — Punished for the sins they transgressed. אֵף — [Literally means "also" but means here] certainly. (2) יִפִּיק — Will bring out. **Will condemn** — The world.
 (לא) יִשְׁלֵם. שָׂכַר הַעֲבִירָה שְׂבִידָם: אֵף. וכ"ש:
 (ב) יִפִּיק. יוֹצִיא: יִרְשִׁיעַ. הָעוֹלָם: (ג) לֹא יִכּוֹן. לֹא יִקְיִים:

(3) **Not become established** — Will not endure.

Mishnah Shabbat, chapter 13

משנה שבת פרק יג

(1) Rabbi Eliezer says; One who weaves three threads at the beginning [i.e., he starts a new fabric] or adds one [thread] to [an existing] woven fabric, is liable; but the Sages say; Whether at the beginning or at the end, the standard [for liability] is two threads [however, at the very end, he would indeed be liable even with one thread, for the completion of the garment]. (2) One who threads two warp threads into [the rings of] the harness [frames, used to raise and lower every other row of warp threads in the loom] or into *kiros* [introduces two weft palm reeds into prepositioned warp reeds thus weaving a material of palm reeds], or [who makes two boxes in a netting as] in a sifter, sieve or basket, is liable. And one who sews two stitches, and he who tears

א רבי אליעזר אומר, האורג שלשה חוטין בתחלה ואחד על האריג, חביב. ותכמים אומרים, בין בתחלה בין בסוף שעורו שני חוטין: ב העושה שני בתי נירין בנירין, בקרוס, בנפה, בכברה ובסל, חביב. והתופר

רבנו עובדיה מברטנורא

א רבי אליעזר אומר האורג שלשה חוטין בתחלה. אם זו תחילת אריגתו של בגד, אינו חייב עד שיארוג שלשה חוטין. ואם מוסיף הוא על האריג, שיעורו באחד, דמצטרף עם השאר. ואין הלכה כרבי אליעזר: ב שתי בתי נירין. שנתן שני חוטין של שתי בניר שקורין ליצ"ש: בנירים. מפרש בגמרא שמרכיב שני פעמים (כל) חוט של שתי בניר

in order to sew two stitches [where it is inconvenient to sew unless one tears the cloth first; is likewise, liable]. (3) One who tears in his anger or [in mourning] for his dead [in a case where he is not obligated to do so], and all who effect damage are exempt [however, the *halachah* regarding one who tears in anger is that he is liable, since by tearing, he soothes his anger and that is considered tearing for a constructive purpose (see Tosfot Rabbi Akiva Eiger)]; but one who destroys in order to repair [e.g., he erases something in order to write in its place], his [minimum] standard [for liability] is [the same] as for repairing [i.e., two letters]. (4) The [minimum] standard [for liability] of bleaching, combing, dyeing or spinning [wool], is double the width of a *sit* [a *sit* is the distance between the index finger and the middle finger when stretched apart] and one who weaves two threads together, his [minimum] standard is a full *sit* [even if the material he is weaving is much wider, as soon as he weaves an area of a *sit*, he is liable]. (5) Rabbi Yehudah says; One who traps a bird [and drives it] into a closet, or a deer into a house, is liable [for trapping]; but the Sages maintain; [One who traps] a bird in a closet, but with a deer, into a house [and even if] into a garden, courtyard or vivarium [holding pen], is liable. Rabban Shimon ben Gamliel says; Not all vivaria are alike [there are some vivaria that are so large that the animal within is not considered being trapped]. This is the general rule: If it [still] needs to be caught, he is exempt, but, if it [was driven into a tight area where it is grasped with one lunge and] does not need to be caught, he is liable. (6) If a deer enters a house and one shuts [the door] in front of it, he is liable [since he thereby traps it]; if two shut it, they are exempt [since each performs only a portion of the forbidden labor]. If one could not shut it [the door was heavy and could only be shut by two

שתי תפירות, והקורע על מנת לתפר שתי תפירות: ג הקורע בחמתו ועל מתו, וכל המקלקליו, פטורין. והמקלקל על מנת לתקן, שעורו כמתקן: ד שעור המלבן והמנפץ והצובע והטווה, כמלא רחב הסיט כפול. והאורג שני חוטיין, שעורו כמלא הסיט: ה רבי יהודה אומר, הצד צפור למגדל וצבי לבית, חיב. וחכמים אומרים, צפור למגדל, וצבי לבית ולחצר ולביבין. רבן שמעון בן גמליאל אומר, לא כל הביבין שוין. זה הכלל, מחסר צידה, פטור, ושאינו מחסר צידה, חיב: ו צבי שנכנס לבית ונעל אחר בפניו, חיב. נעלו שנים, פטורין. לא יכל אחר לנעל

רבנו עובדיה מברטנורא

ובפעם השלישית מרכיבו על חוט המורכב על הקנה: בקירוס. יריעה ארוגה מסיב של דקל: ג הקורע על מתו וכו'. במת שאינו חייב לקרוע עליו הוא דהוי מקלקל ופטור, אבל על מת שחייב לקרוע עליו, מתקן הוא וחייב: ובחמתו וכל המקלקלים פטורין. הא מתניתין אדחיא לה. והלכה שהקורע בחמתו חייב, שאע"פ שמקלקל הוא אצל הבגד, מתקן הוא אצל יצרו ודעתו מתיישב עליו בכך: ד המלבן. את הצמר, והמנפץ, והצובע, והטווה ממנו, שהן כולן אבות מלאכות, שיעורן כדי שיטוה מאותו הצמר חוט ארוך כמלא רחב הסיט כפול. והסיט הוא כדי הפסק שיש בין אמה לאצבע כל מה שיוכל אדם להרחיבו, וכשיעור הריחוח הזה שתי פעמים הוא הסיט כפול. וריחוב שבין גודל לאצבע פעם אחת הוא גם כן כמלא רחב הסיט כפול, מפני שיש בו כפלים כאותו שיש בין אמה לאצבע: האורג שני חוטיין. שיעורן ברוחב הבגד כמלא הסיט, שאף על פי שלא ארגן על פני כל רחוב הבגד חייב: ה הצד צפור. עד שהכניסו למגדל של עץ, ארמאריא"ו בלע"ז, חייב, שזו היא צידתו. אבל אם הכניסו לבית, אינו ניצוד בכך. וצבי. ניצוד משהכניסו לבית ונעל בפניו, אבל אם הכניסו לגינה או לחצר אין זו צידה: ו לביבין. קרפיפות המוקפים חומה, שמכניסין שם חיות ונשמרים שם: כל המחוסר צידה. שקשה לתפשו שם, כגון שאינו מגיע לו בשחיה אחת ששוחה לתפשו. והלכה כרשב"ג [דמפרש] למלתייהו דרבנן: ו צבי שנכנס. מאליו לבית ונעל אחר בפניו, זו היא צידתו: נעלו שנים פטורים.

people], and both shut it together, they are liable [as in the case of carrying (see above 10:5, Chok vol. 2, pg. 335). Rabbi Shimon, however, declares [them] exempt [the *halachah* does not follow Rabbi Shimon].

(7) If [after a deer entered] one sits down in the doorway, but does not fully block it and

a second sits down and blocks it, the second is liable [since he is trapping it]. If the first sits down in the doorway and blocks it, and a second comes and sits down at his side, even if the first [person] rises and leaves, the first is liable, while the second is exempt. What does this resemble? One who shuts his house to guard it [i.e., the house], and a deer is found to be guarded therein [in a cage; since at the time he shut the door the deer was already in the cage, his closing of the door is not considered trapping, here, too, at the time the second person sat down the deer was already trapped, so he actually did nothing].

רבנו עובדיה מברטנורא

דהוּוּ לְהוּ שְׁנַיִם שַׁעֲשֹׂאוֹ: לֹא יוֹכֵל אֶחָד לְנַעוֹל. אֹרְחִיָּה הוּא לְנַעוֹל בְּשָׁנַיִם, וְהָרִי לְכָל אֶחָד מִלֵּאכָה, דְּבִלְאוּ אִיהוּ לֹא מִתְעַבְדָּא: וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן: ז' הַשְּׁנַיִ חַיִּיב. שְׁהוּא צַד אוֹתוֹ: הָא לְמָה זֶה דּוּמָה. מֵאַחַר שְׁנִיּוֹד עַל יְדֵי הָרֵאשׁוֹן: לְנַעוֹל אֶת בֵּיתוֹ לְשׁוֹמְרוֹ. וְלֹא לְצוּד: וְנִמְצָא צָבִי שְׁהוּא נִיּוֹד כְּבָר שְׁמוֹר בְּתוֹכּוֹ. כִּךְ זֶה, אִף עַל פִּי שְׁעַמְד הָרֵאשׁוֹן, אִין זֶה אֵלֵּא כְּשׁוֹמְרוֹ לְצָבִי שְׁהִיָּה לוֹ מֵאֲתוּמֹל. וְהַשְּׁנִי פְטוֹר הָאֲמוֹר בְּמִתְנִיתִין, פְּטוֹר וּמוֹתֵר:

Gemara Shabbat, 105b

[The Mishnah states: One who tears in his anger and all who effect damage are exempt.] But the following contradicts this: He who tears [his garment] in anger, or in his mourning for his dead is guilty, and though he desecrates the Sabbath, he has fulfilled his duty of rending [his garment for the deceased]? — There is no difficulty: One [the *Beraita* that states guilty] refers to his dead

[and since he must rend his garments, this is considered a positive act], the other [the Mishnah], to the dead, in general [where he has no obligation of rending his garments]. But he [our Tanna] states; “For his dead?” — In reality, it does refer to his dead [where he has the obligation to bury the deceased], but those for whom there is no duty of mourning [and hence there is no obligation to rend his garments]. But if he [the dead] was a Sage, he is indeed bound [to rend his garments]? For it was taught: If a Sage dies, all are his kinsmen [in regard to mourning]. All are his kinsmen! Can you think so? Rather say, all are as his kinsmen, [i.e.,] all must rend [their garments] for him, all must bare [their shoulders] for him, and all partake of the [mourner's] meal for him in a public square! [Hence why does the Mishnah state that he is not liable?] This [the statement of the Mishnah] is good only if he was not a Sage.

וְנַעֲלוּ שְׁנַיִם, חִיבִין. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר: ז' יֵשֵׁב הָאֶחָד עַל הַפֶּתַח וְלֹא מִלְּאָהוּ, יֵשֵׁב הַשְּׁנִי וּמִלְּאָהוּ, הַשְּׁנִי חִיב. יֵשֵׁב הָרֵאשׁוֹן עַל הַפֶּתַח וּמִלְּאָהוּ, וְכֹא הַשְּׁנִי וְיֵשֵׁב בְּצַדוֹ, אִף עַל פִּי שְׁעַמְד הָרֵאשׁוֹן וְהִלְךְ לוֹ, הָרֵאשׁוֹן חִיב וְהַשְּׁנִי פְטוֹר. הָא לְמָה זֶה דּוּמָה. לְנַעוֹל אֶת בֵּיתוֹ לְשׁוֹמְרוֹ וְנִמְצָא צָבִי שְׁמוֹר בְּתוֹכּוֹ:

גמרא שבת דף ק"ה ע"ב

הַקּוֹרֵעַ בְּחִמְתּוֹ וְכוּלֵי. וְרַמְיָהּ הַקּוֹרֵעַ בְּחִמְתּוֹ וּבְאֶבְלוֹ וְעַל מְתוֹ חִיב וְאִף עַל פִּי שְׁמַחֲלֵל אֶת הַשַּׁבָּת יֵצֵא יְדֵי קְרִיעָה. לֹא קָשְׁיָא הָא בְּמַת דִּידִיהָ הָא בְּמַת דְּעֵלְמָא. וְהָא מְתוֹ קִתְּנִי. לְעוֹלָם בְּמַת דִּידִיהָ וּבִהֲנַךְ דְּלֹא בְּנֵי אֲבֹלוֹת נִיְהוּ וְאִי חֲכָם הוּא חַיִּיבִי מְחַיֵּב דְּתִנֵּי חֲכָם שְׁמַת הַכֹּל קְרוּבִיו. הַכֹּל קְרוּבִיו סִלְקָא דְּעַתְדָּא. אֵלֵּא אִימָא הַכֹּל כְּקְרוּבִיו הַכֹּל קוֹרְעִין עֲלָיו הַכֹּל הוֹלְצִין עֲלָיו הַכֹּל מְבָרִין עֲלָיו בְּרַחֲמֵהּ. לֹא צְרִיכָא דְּלֹא חֲכָם

But [even] if he was [merely] a worthy man, one is indeed bound [to rend his garments]? For it was taught: Why do a man's sons and daughters die in childhood? So that he may weep and mourn for a worthy man? “So that he may weep” — is a pledge taken [already now]! But because he did not weep and mourn for a worthy man; for whoever weeps for a worthy man is forgiven all his iniquities on account of the honor which he accorded him! — This [the statement of the Mishnah] is good only if he was not a worthy man. But if he stood [there] at the [moment of the] parting of the soul, he is indeed bound? For it was taught, Rabbi Shimon ben Elazar said: He who stands by the dead at the parting of the soul is bound to rend [his garments]: [For] what does this resemble? A scroll of the Law that is burnt! — This [the statement of the Mishnah] is good only if he was not standing there at the moment of death. [The Mishnah states: One who tears in his anger etc.] But is it permitted [to tear clothing] in this manner [i.e., when he is angry]? Surely it was taught, Rabbi Shimon ben Elazar said in the name of Chilfa bar Agra in Rabbi Yochanan ben Nuri's name: He who rends his garments in his anger, he who breaks his vessels in his anger, and he who scatters his money in his anger, regard him as an idolater, because such are the ways of the Tempter: Today, he says to him, Do this [something small]; tomorrow, he tells him, Do that, [a more serious sin] until he bids him, Go and serve idols, and he goes to serve [them, hence, we see that it is forbidden to tear clothing in anger]. Rabbi Avin observed: Which verse [intimates this]? “There shall be no strange god in you; neither shall you prostrate yourself before any strange god;” (Psalms 81:10) Who is the strange god that resides in man himself? Say, that this is the Tempter! — This [that he is permitted to tear in anger] is good only where he does it in order to instill fear in his household, as [in the following cases where] Rav Yehudah pulled threads [out of his garment in feigned anger], Rabbi Acha bar Yaakov broke broken vessels; Rabbi Sheshet threw brine on his maidservant's head; Rabbi Abba broke a lid.

וזהר שמות דף ג' ע"ב

רבי יוסי פתח ואמר (שמואל א' י"ב) וישבחו את יי אלהיהם וגומר. מאי וישבחו דדהו מנייהו ברית קנימא קדישא דהו גזרין ולא פרעין עד דאתת דבורה ונדיבת בהאי לקל ישראל במה דכתיב (שופטים ה') בפרוע פרעות בישראל בהתגרב עם ברכו יי. מאן דקטיל בנוי ההוא עוברא דמתעברא אתתיה

הוא. ואי אדם כשר הוא חיובי מחייב דתניא מפני מה מתים בניו ובנותיו של אדם כשהן קטנים כדי שיבכה ויתאבל על אדם כשר כדי שיבכה ערבונא שקלי מיניה אלא מפני שלא בכה והתאבל על אדם כשר שכל הבוכה על אדם כשר מוחלין לו על כל עונותיו בשביל כבוד שעשה. לא צריכא דלאו אדם כשר הוא. ואי דקאי בשעת יציאת נשמה חיובי מחייב דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר העומד על המת בשעת יציאת נשמה חייב לקרוע הא למה זה דומה לספר תורה שגשרף. לא צריכא דלא קאי בשעת יציאת נשמה: הקורע בחמתו וכו' וכהאי גוונא מי שרי והתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר משום חילפא בר אגרא שאמר משום רבי יוחנן בן נורי הקורע בגדיו בחמתו והמשבר כליו בחמתו והמפזר מעותיו בחמתו יהא בעיניך פעובד עבודה זרה שפך אומנתו של יצר הרע היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו עבוד עבודה זרה והולך ועובד. אמר רבי אבין מאי קרא (תהלים פ"א) לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר איהו אל זר שיש בגופו של אדם הוי אומר זה יצר הרע. לא צריכא דקא עביד למרמא אימתא אינשי ביתיה. כי הא דרב יהודה שליף מצביייתא. רב אחא בר יעקב תבר מאני תבירי. רב ששת רמי לה. לאמתיה מוניני ארישה. רבי אבא תבר נכתמא:

וְגֵרִים לְקַטְלָא לִיהּ בְּמַעְהָא דְסַתִּיר בְּנִינָא דְקֻדְשָׁא בְּרִידָא הוּא וְאוּמְנוּתָא דִּילֵיהּ. אֵית מָאן דְקַטִּיל בַּר נִשׁ וְהָאֵי (בראשית ר"ט כ') קַטִּיל בְּנוֹי תְּלָתָא בִישׁוֹן עֶבֶד דְכָל עֲלָמָא לֹא יָכִיל לְמַסְבֵּל וְעַל דָּא עֲלָמָא מִתְמוּנָא זְעִיר וְזֵעִיר וְלֹא יָדַע וְקֻדְשָׁא בְרִידָא הוּא אֲסַתְּלִיק מִעֲלָמָא וְתִרְבָּא וְכַפְנָא וּמוֹתָנָא אֲתִינִן עַל עֲלָמָא. וְאֵלִין אִינּוֹן קַטִּיל בְּנוֹי סַתִּיר בְּנִינָא דְמַלְכָּא. דְחֵי שְׂכִינְתָּא דְאֻזְלָא וּמִשְׁטָטָא אִינּוֹן קַטִּיל בְּנוֹי סַתִּיר בְּנִינָא דְמַלְכָּא. דְחֵי שְׂכִינְתָּא דְאֻזְלָא וּמִשְׁטָטָא בְּעֲלָמָא וְלֹא אֲשַׁכַּחַת נִיחָא וְעַל (דָּא) אֵלִין רוּחָא (ס"א רוחין) דְקֻדְשָׁא (עֶבֶד) בְּכִיָּה. וְעֲלָמָא אֲתִדְן בְּכָל הַנִּי דִּינִין. וְוִי לְהֵוּא בַּר נִשׁ וְוִי לִיהּ טַב לִיהּ דְלֹא יִתְבָּרִי בְּעֲלָמָא זְכָאִין אִינּוֹן יִשְׂרָאֵל דָּאָף עַל גַּב דְהוּוּ בְּנִלוּתָא דְמַצְרַיִם אֲסַתְּמֵרוּ מְכַל הַנִּי תְּלָתָא מְנַדָּה וּמִבֵּית אֵל גָּבַר וּמְקַטֹּל זְרַעָא וְאֲשַׁתְּדִלוּ בְּפִרְהֶסְיָא בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה. דָּאָף עַל גַּב דְהִגְרָה אֲתִנְזֹר כָּל הַבֵּן הַיְלוּד תִּשְׁלִיכּוּהוּ לֹא אֲשַׁתְּכַח בִּינְיָהוֹן מָאן דְקַטִּיל עוֹבְרָא בְּמַעְהָא דְאֲתָתָא כָּל שְׁבֹן לְבַתֵּר. וּבִזְכוּתָא דָּא נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא. מְנַדָּה דְתַנִּי רַבִּי הֵיִיא מָאִי (ר"ד ע"א) דְכְּתִיב (שְׁמוֹת ל"ה) וַיַּעַשׂ אֶת הַכִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְאֵת כַּנּוֹ נְחֹשֶׁת בְּכִרְאוֹת הַצּוּבָאוֹת מִכַּפְנֵי מֶה זָכוּ נִשְׁוִין לְהָאֵי בְּגִין דְאֲסַתְּמֵרוּ נְרַמְיָהוּ בְּגִלוּתָא דְמַצְרַיִם דְלְבַתֵּר דְאֲתִדְכִּיִן הוּוּ אֲתִינִן מִתְקַשְׁטֵן וּמְסַתְּבֵלֵן בְּמַרְאֵה בְּבַעֲלֵיהוֹן וּמַעוֹרְרֵן לֹזֵן בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה. מִבֵּית אֵל גָּבַר דְכְּתִיב (שם י"ב) יֵצְאוּ כָּל צְבָאוֹת יְיָ וְגוֹמֵר. וְכְּתִיב (תהלים קכ"ב) שְׁבַטֵי יְהוָה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל וְדָאִי. וְאֵלָּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דְבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְאֵי תִימָא וְהָא כְּתִיב וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרַיִם הָא וְדָאִי חֹד הוּוּ וּפְרַסְמוּ קְרָא דְכְּתִיב (ויקרא כ"ד) וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרַיִם וְשֵׁם אִמּוֹ שְׁלוֹמִית בֵּית דְבָרִי לְמִטָּה דִן. פְּרִיָּה וּרְבִיָּה דְכְּתִיב וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וְגוֹמֵר. וּמְכַל הַנִּי אֲסַתְּמֵרוּ יִשְׂרָאֵל. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (ו' א') עָאלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל נִפְקוּ הִדָּא הוּא דְכְּתִיב וְאֵלָּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹמֵר:

Yosef Le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Devarim Shebikedusha, Chapters 5-6

מספר דברים שבקדושה סי' ה' ו'

A man must be very careful to purify his thoughts so that he will not think improper thoughts during the daytime and come to seminal emission at night. Rabbi Yose said; If one sees evil thoughts entering his heart, he should immediately occupy himself with Torah and they will pass from him. "Do not plant for yourself an *asheirah* [a tree used for idol worship]" (Deuteronomy 16:21) — that is, do not sire a child who is a *mamzer* [a child of a forbidden relationship] or an evil person. For even [if] from [a relationship with] his [own] wife, the child will be this way as a result of improper thoughts at the time of their union. And these are the evil people of the generation. A person must also be careful to avoid strife, that which would cause him to blemish the foundation which is peace. "If there is a quarrel ... " (Deuteronomy 25:1). Peace cannot be a product of quarreling. So, too, it says: (Genesis 13:7) "And there was a quarrel between the herdsmen of Avram's cattle ..."

What caused Lot to separate from that righteous man? Clearly, it was strife. Come and see what

יְזַהַר מְאֹד לְטַהַר רַעֲיוֹנָיו שְׁלֹא יִהְרַהַר בַּיּוֹם וַיְבֵא לְיָדֵי קְרִי בְלִילָהּ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּשְׂרוּאָה הָאֵדָם הִרְהוּרִים רְעִים בָּאִים עַל לְבוֹ יִתְעַסֵּק בְּתוֹרָה וַיַּעֲבְרוּ מִמֶּנּוּ: לֹא תִטַּע לְךָ אֲשֶׁרֶה שְׁלֹא יוֹלִיד בֶּן מִמּוֹזֵר אוֹ רִשָׁע בִּי אֲפִילוּ מֵאִשְׁתּוֹ יִהְיֶה זֶה עַל יְדֵי הַהִרְהוּר בְּשַׁעַת הַזְּוֹג. וְהֵן הֵן פְּרִיצֵי הַדּוֹר. וְגַם יְזַהַר מִהַמְחַלְקֵת שְׂבִיבָא לְפָגוּם בִּיסוּד שְׁהוּא שְׁלוֹם: כִּי יִהְיֶה רִיב וְגו' אִין שְׁלוֹם יוֹצֵא מִתּוֹךְ מְרִיבָה וְכֵן הוּא אוֹמֵר וַיְהִי רִיב בֵּין רוּעֵי מְקַנָּה אַבְרָם וְגו' מִי גָרַם לְלוֹט

[misfortunes] are caused by conflict. For if someone takes part in conflict, the Holy One, Blessed is He, destroys all remembrance of him. For in Korach's conflict, even day-old infants were swallowed up. *Machloket* [מחלוקת] (conflict) is an acronym for *maka* (blow, plague), *charon* (great anger), *lakuy* (damaged), *klalah* (curse), *to'aivah* (abomination). Rabbi Yehoshua ben Levi said; The Holy One, Blessed is He, said to the Jewish People: You caused My house to be destroyed and My children to be exiled. Seek peace and I will forgive you, as it says: (Psalms 122:6) "Seek the peace of Jerusalem." The Holy Temple was destroyed only because of unwarranted hatred. When the Jewish People will be at peace with one another, this will correct the foundation, which is the characteristic of peace, and the redeemer will come speedily in our time, Amen.

Practical Law:

Rambam, Laws of Repentance, Chapter 3

(1) If a person is in the middle, and among his sinful half is the sin of never having donned *tefillin*, he is judged according to his sin, but he does have a share in the World to Come. The same is true of all evildoers whose sins are more numerous [than their merits]: They are judged according to their sins, but they do have a share in the World to Come. For all of Israel have a share in the World to Come, even though they have sinned, as it says: (Isaiah 60:21) "Your people are all righteous; they will inherit the Land forever." This "land" is a metaphor; it means the land of life, which is the World to Come. So, too, the pious people of the nations of the world have a share in the World to Come. (2) These are people who do not share in the World to Come, rather, they are cut off, destroyed, and punished because of the magnitude of their iniquity and their sin, forever and for all eternity. They are: the *minim* the *apikorsim*; those who deny the Torah; those who deny the resurrection of the dead and the coming of the redeemer; *mumarim*; those who cause the multitude to sin;

לפרוש מן הצדיק הוי אומר זו מריבה: בא וראה כמה גורם המחלוקת שכל העוזר במחלוקת הקדוש ברוך הוא מאבד זכרו שבמחלוקת קרח תינוקות בני יומן נבלעו: מחלוקת ראשי תיבות מכה חרון לקוי קללה תועבה: אמר רבי יהושע בן לוי אמר הקדוש ברוך הוא לישראל אתם גרמתם להחריב ביתי ולהגלות בני שאלו לשלום ואני מוחל לכם שנאמר (תהילים קכ"ב) שאלו שלום ירושלם: לא נחרב הבית אלא בשביל שנאת הנם וכשיהיו ישראל בשלום זה עם זה הוא תקון היסוד מדת השלום ויבא הגואל במהרה בימינו אמן:

הלכה

הרמב"ם הלכות תשובה פרק ג

א הבינונים אם היה בכלל מחצה עונות שלהן שלא הניח תפלין מעולם דנין אותו כפי חטאו ויש לו חלק לעולם הבא וכן כל הרשעים שעונותיהן מרבים דנין אותן כפי חטאיהם ויש להם חלק לעולם הבא שכל ישראל יש להם חלק לעולם הבא אף על פי שחטאו שנאמר ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ ארץ זו משל כלומר ארץ החיים והוא העולם הבא. וכן חסידי אומות העולם יש להם חלק לעולם הבא: ב ואלו הם שאין להם חלק לעולם הבא אלא נכרתין ואובדים ונדונין על גודל רשעם וחסאתם לעולם ולעולמי עולמים. המינים האפיקורוסין והכופרים בתורה והכופרים בתחיית המתים ובביאת הגואל והמומרין ומחטיאי הרבים והפורשין מדרככי צבור

those who separate themselves from the ways of the community; one who sins brazenly and publicly, like Yehoyakim; informers; those who intimidate people for a reason other than for the sake of Heaven; those who shed

וְהַעֲוֹשֵׂה עֲבִירוֹת בְּיַד רָמָה בַּפְּרִהֲסִיא בִּיהוֹיָקִים וְהַמוֹסְרִים וּמְטִילֵי אֵימָה עַל הַצְּבוּר שֶׁלֹּא לְשֵׁם שְׂמִימִים וְשׁוֹפְכֵי דָמִים וּבַעֲלֵי לְשׁוֹן הָרַע וְהַמוֹשֵׁף עַרְלָתוֹ:

blood; those who speak evil; and one who tries to make himself appear uncircumcised.

SHEMOT FOR TUESDAY

שמות ליום שלישי

TORAH

תורה

יכוין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי הה דשם ב"ן להשאיר בו הארה מתוספת הנפש משבת שעברה

יא ומניאיו עליהון שלטונין מבאישין בדיל לענואהון בפלחנהון ובגנו קרוי בית אוצרא לפרעה ית פיתום וית רעמסס: יב וכמא דמענן להון

יא וַיִּשְׂמוּ עָלָיו שָׂרֵי מַסִּים לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסִבְלָתָם וַיִּבְנוּ עָרֵי מִסְכָּנוֹת לְפָרְעָה אֶת־פֶּתֶם וְאֶת־רַעַמְסֵס: יב וְכַאֲשֶׁר יַעֲנוּ אֹתוֹ כֵּן

(11) So they appointed conscription officers over them, in order to oppress them with their burdens, and they built storage cities for Pharaoh — Pitom and Raamses. (12) But as much as they would oppress them, so would they increase

RASHI

רש"י

(11) עליו — [Literally, “over it,” third person singular, here meaning] over the people [of Israel] (see Rashi on preceding verse). מסים — [This word] denotes a tax. [Thus, the expression שרי מסים refers to] officers that collect a tax from them. And what was the tax here? [As our verse continues,] that they build storage cities for

(יא) עָלָיו. על העם: מסים. לשון מס. שרים שגובין מהם המס. ומהו המס שיבנו ערי מסכנות לפרעה: למען ענתו בסבלתם. של מצרים: ערי מסכנות. כתרגומו. וכן לך בא אל הסכן הזה גזבר הממונה על האוצרות: את פתם ואת רעמסס. שלא היו ראויות מתחלה לכה ועשאוהו חזקות ובצורות לאוצר: (יב) וכאשר יענו אתו. ככל מה שהם נותנין

Pharaoh. למען ענתו בסבלתם — [literally, “in order to oppress it with their burdens.” Here, the phrase “to oppress it” refers to the people of Israel (see Rashi on preceding verse), while “their burdens”] refers to the burdens of Egypt [i.e., those burdens that the Egyptians inflicted upon the people of Israel] (Siftei Chakhamim). ערי מסכנות — [To be understood] as it is translated [by Onkelos here, namely: Cities for storehouses]. Similar is (Isaiah 22:15): לך בא אל הסכן הזה [where the word סכן refers to] a treasurer appointed over the storehouses (Shemot Rabbah 1:10). [And they built storage cities for Pharaoh —] Pitom and Raamses — [If these were new cities that Israel was to build, our verse would have said, “that they build Pitom and Raamses, storage cities for Pharaoh.” However, it is expressed the other way around (Siftei Chakhamim),] because [these cities actually existed, but] they were not appropriate for this purpose, and Israel made them into strong and fortified cities, fit for storage. (12) But as much as they would oppress them, [so would they increase] — [But was the Egyptians' oppression of Israel the cause of the latter's increase?! Rather, the meaning